

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο

Ημερομηνία: Κυριακή, 14-06-2026

Σελίδα: 4,5 (1 από 4)

Μέγεθος: 1328 cm²

Μέση κυκλοφορία: 14580

Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δύο ένοπλοι περιπολούν σε δρόμο της Μαδρίτης γεμάτο ερείπια από τις οβίδες του πυροβολικού των Εθνικιστών, τον Απρίλιο του 1937. «Μετά τον εμφύλιο ακολούθησαν 40 χρόνια δικτατορίας. Οι παπούδες μας επέλεξαν τη σιωπή. Σήμερα βλέπουμε τις συνέπειες αυτής της σιωπής. Υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις που επιχειρούν να επιβάλουν παραποιημένες εκδοχές της Ιστορίας στις νεότερες γενιές», λέει στην «Κ» ο Νταβίδ Ουκλές.

Νταβίδ Ουκλές, συγγραφέας

Εκλειδώνοντας με μαγεία τη σιωπή για τον εμφύλιο

Πενήντα χρόνια μετά τον θάνατο του Φράνκο, τα φαντάσματα του εμφυλίου και της δικτατορίας, που συνεχίζουν να στοιχειώνουν την Ισπανία, επιστρέφουν στην πολιτική σκηνή. Ένα μυθιστόρημα περιγράφει με τόλμη όσα φοβήθηκαν να πουν οι προηγούμενες γενιές

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο
 Ημερομηνία: Κυριακή, 14-06-2026
 Σελίδα: 4,5 (3 από 4)
 Μέγεθος: 1328 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 14580
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Πριν από περίπου δεκαέξι χρόνια, όταν άρχισε να γράφει τη «Χερσόνησο με τα άδεια σπίτια», σκεφτόταν τον Σοπενχάουερ που έλεγε πως ο κόσμος υπάρχει όπως τον αντιλαμβάνεται ο καθένας μας, ζώντας και κληρονομώντας βιώματα από το περιβάλλον. «Εγώ μεγάλωσα στην ύπαιθρο· αυτή ήταν η πρώτη μου πραγματικότητα. Η οικογένειά μου ζούσε από τις ελιές και δούλευα στα λιοκώραφα από μικρός. Γι' αυτό ο αγροτικός κόσμος δεν είναι κάτι εξωτικό για μένα, είναι το φυσικό μου περιβάλλον», λέει, και περνάει τα χέρια μέσα από τα μαλλιά του ιστώνοντας τη φράντζα στην οθόνη του υπολογιστή.

Ο Νταβίδ Ουκλές, γεννημένος το 1990, είναι ένας νέος άνδρας που μοιάζει μικρότερος από την ηλικία του, με πολύ καθαρά μάτια και αφοπλιστική ειλικρίνεια. Αυτό το αγροτόπαιδο από την Ανδαλουσία που σπούδασε διερμηνεία και μετάφραση, μουσικός, ζωγράφος και είναι νομάς από πεποίθηση, Ιβηριστής από ρομαντισμό για τον πολιτισμό που ενώνει την Ισπανία και την Πορτογαλία σε ένα ενιαίο όλον, που ήταν και τροβαδούρος των ευρωπαϊκών δρόμων για να βγάλει τα προς το ζην στο παρελθόν, έγραψε ένα μυθιστόρημα που έγινε εκδοτικό φαινόμενο πριν κλείσει καν τα 35 του χρόνια. «Η Χερσόνησος με τα άδεια σπίτια» έχει πουλήσει σχεδόν 500.000 αντίτυπα από το 2024 που κυκλοφόρησε στην Ισπανία, έχει τιμηθεί με πλήθος βραβείων και έχει μεταφραστεί σε 20 γλώσσες – πρόσφατα και στην ελληνική από την άξια μεταφράστρια Αγγελική Βασιλάκου για τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Το βιβλίο είναι μια εξιστόρηση του ισπανικού εμφύλιου πολέμου και μιας ετοιμοθάνατης Ιβηρικής μέσα από την πορεία μιας οικογένειας, της φαμίλιας του Οδίστο, που, με αφετηρία τον Νότο της χώρας, φτάνει πολεμώντας στον Βορρά και επιστρέφει πάλι πίσω αποδεκατισμένη. Αφιερώνεται από τον συγγραφέα σε όλα τα μέλη της οικογένειάς του που κατόνται από το ίδιο χωριό, την Κεσάδα (στο μυθιστόρημα αλλάζει όνομα και γίνεται Χάντουλα), και ιδίως στον παππού Λουίς, που «επέτρεψε» να ανακατευτούν οι στάχτες του με τον κεντρικό χαρακτήρα του μυθιστορήματος, τον Οδίστο, όπως σημειώνει ο συγγραφέας.

«Με το που έμαθα τα πικρά μαντάτα ο Οδίστο, κίνησε για την εκκλήση για να δολώσει το αγέννητο παιδί. [...] Διέσχισε το χωριό με το καπέλο στα χέρια. Σκυθρωπός και βαρύνυμος, προσέκοντας που πατάει, καθώς οι φανοστάτες του δρόμου έσβηναν ένας ένας στο πέρασμά του, ως δείγμα συμπαράστασης και παρηγοριάς». Ο μαγικός ρεαλισμός του Ουκλές σε αυτό το μυθιστόρημα λάμπει ανανεωμένος έπειτα από χρόνια προσχηματικής χρήσης του στην πεζογραφία. Ο λυρισμός, το χιούμορ και η ευφυΐα του καλπάζουν σε αυτή την όμορφη και παραληρηματική σύνθεση των 800 σελίδων, η οποία όμως έχει τις ρίζες της βαθιά στο χώμα: μια παιδική και εφηβική ηλικία συνδεδεμένη με τη γη.

– Πώς γεννήθηκε η ιδέα να γράψετε ένα μυθιστόρημα-έπος για τον ισπανικό εμφύλιο;

– Στην αρχή δεν ήθελα να γράψω για τον εμφύλιο, γιατί δεν τον γνώριζα. Στο σχολείο σχεδόν δεν τον διδασκόμαστε και η οικογένειά μου δεν είχε πολιτική δράση. Αρχισα καταγράφοντας τις ιστορίες που μου αφηγείτο ο παππούς μου, με την επιθυμία να δημιουργήσω κάτι αντίστοιχο με το «Εκατό χρόνια μοναξιάς», αλλά ριζωμένο στη δική μου γη, την Ανδαλουσία.

Σταδιακά συνεδιδοποίησα ότι υπήρχαν πολλά βιβλία για τον ισπανικό εμφύλιο, όμως τα περισσότερα επικεντρώνονταν σε μια περιοχή ή σε μια επιμέρους όψη του. Αυτή η πρόκληση με γοήτευσε. Ήμουν νέος, είχα χρόνο, ενέργεια και τη φιλοδοξία ώστε να το επιχειρήσω. Ήταν ένα παράτολμο όνειρο. Οι εκδότες, ωστόσο, απέρριπταν διαρκώς το σχέδιο. Όσο οι αρνήσεις συσσωρεύονταν, τόσο μεγάλωνε η επι-

μονή μου. Έτσι γεννήθηκε το βιβλίο που τελικά έγραψα.

– «Μα εμείς οι χωριάτες δεν κατέχουμε από γράμματα, μόνο σκάβουμε, οι πιο πολλοί ακόμα και τον ίδιο μας τον λάκκο», γράφετε. Γιατί επιλέξατε να αφηγηθείτε τον εμφύλιο από την πλευρά των ανθρώπων της υπαίθρου;

– Στη λογοτεχνία και στον κινηματογράφο, οι πρωταγωνιστές του εμφύλιου είναι συνήθως άνθρωποι των πόλεων, συχνά ηρωικές μορφές που πολεμούν για τις ιδέες τους. Ήθελα οι πρωταγωνιστές μου να είναι αγρότες, άνθρωποι της γης, χωρίς μεγάλες ιδεολογικές βεβαιότητες. Αυτή ήταν η πραγματικότητα που γνώριζα από τη δική μου οικογένεια. Η πολιτική υπάρχει παντού, αλλά η έρευνά μου έδειξε ότι οι περισσότεροι άνθρωποι εκείνης της εποχής ενδιαφέρονταν πρωτίστως για την επιβίωση. Η Ισπανία ήταν μια βαθιά αγροτική χώρα. Με το βιβλίο αυτό αποτίω φόρο τιμής σε αυτή τη σιωπηλή πλειονότητα.

– Τι σας ενδιέφερε περισσότερο, ο πόλεμος ή η ιστορική μνήμη;

– Η δική μου γενιά γνωρίζει ελάχιστα για τον εμφύλιο. Το ίδιο ισχύει σε μεγάλο βαθμό και για τη γενιά των γονιών μου. Οι παππούδες μας επέλεξαν τη σιωπή, συχνά από φόβο μήπως αναβιώσουν οι έχθρες που οδήγησαν στον πόλεμο. Φυσικά θεωρώ σημαντικό

«Μπορεί να διαβαστεί ως ιστορικό μυθιστόρημα, σχεδόν ως δοκίμιο, λόγω της εκτεταμένης τεκμηρίωσής του. Μπορεί όμως να διαβαστεί και ως μυθιστόρημα φαντασίας», σημειώνει για το βιβλίο του ο Νταβίδ Ουκλές.

να γνωρίζουμε τι συνέβη πραγματικά: Ο πόλεμος ξεκίνησε με ένα φασιστικό πραξικόπημα και κατέληξε σε μια μακρά δικτατορία. Αυτό δεν πρέπει να ξεχνιέται. Το βασικό μου κίνητρο, ωστόσο, δεν ήταν ιστοριογραφικό.

– Γιατί επιλέξατε να μιλήσετε για ένα τέτοιο θέμα μέσα από τον μαγικό ρεαλισμό;

– Για μένα ο μαγικός ρεαλισμός δεν είναι μια αφηγηματική τεχνική· είναι ο τρόπος με τον οποίο γράφω. Σεβάστηκα απολύτως τα ιστορικά γεγονότα. Ο αναγνώστης συναντά ταυτόχρονα τη μαγεία και την πραγματικότητα. Το βιβλίο μπορεί να διαβαστεί ως ιστορικό μυθιστόρημα, σχεδόν ως δοκίμιο, λόγω της εκτεταμένης τεκμηρίωσής του. Μπορεί όμως να διαβαστεί και ως μυθιστόρημα φαντασίας. Ο μαγικός ρεαλισμός μου επιτρέπει να αφηγούμαι φρικτά γεγονότα μέσα από μια ποιητική και «πολύχρωμη» γλώσσα. Το συναίσθημα είναι ο πυρήνας αυτής της γραφής. Στην αρχή αυτό φαινόταν ριψοκίνδυνο. Τελικά, όμως, το κοινό κατανόησε απολύτως αυτή τη συνύπαρξη.

– Πώς προετοιμάσατε το μυθιστόρημά σας;

– Η έρευνα διήρκεσε χρόνια. Εξασφάλισα δύο σημαντικές υποτροφίες, ανάμεσά τους και την υποτροφία Leonardo, οι οποίες μου επέτρεψαν να αποσιωθώ αποκλειστικά στο έργο. Για δεκαοκτώ

μήνες ταξίδευα καθημερινά στα μέρη όπου εκτυλίσσεται η ιστορία. Κάθε τόπο που βλέπουν οι χαρακτήρες μου τον επισκέφθηκα προσωπικά. Δεν το έκανα μόνο για λόγους τεκμηρίωσης. Ήθελα να γνωρίσω τη χώρα μου από άκρη σε άκρη. Παράλληλα, πραγματοποιήσα δεκάδες συνεντεύξεις με επιζώντες του πολέμου, καθώς και με πρώην στρατιώτες. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν ζουν πια. Σε λίγα χρόνια θα συμπληρωθεί ένας αιώνας από την έναρξη του πολέμου και η γενιά που τον έζησε θα έχει χαθεί οριστικά.

– Πώς βρήκε τελικά τον δρόμο του προς την έκδοση;

– Φανταστείτε ότι στην αρχική μορφή του ξεπερνούσε τις χίλιες σελίδες. Τον τελευταίο χρόνο πριν από την έκδοση το δουλέψαμε εντατικά και το συμπίεξαμε. Η έκδοσή του ήταν ένα μικρό θαύμα. Ένας εκδότης διάβασε το χειρόγραφο και με κάλεσε μόλις τρεις ημέρες αργότερα για να μου πει ότι ήθελε να το εκδώσει. Χωρίς τη δική του πίστη στο βιβλίο, πιθανότατα αυτό δεν θα είχε κυκλοφορήσει ποτέ.

– Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι γνώρισε τόσο μεγάλη επιτυχία πρωτίστως στη χώρα σας;

– Νομίζω ότι υπάρχουν δύο βασικοί λόγοι. Ο πρώτος είναι ότι επιχειρεί να αφηγηθεί συνολικά την ιστορία του ισπανικού εμφυλίου. Ο δεύτερος, όσο κι αν οι εκδότες το φοβόνταν, πιστεύω ότι είναι ο μαγικός ρεαλισμός. Στην Ισπανία κυριάρχησαν επί δεκαετίες ο ρεαλισμός και η αυτομυθοποίηση στη λογοτεχνία. Πολλοί πίστευαν ότι οι αναγνώστες δεν ήθελαν να ταξιδεύουν μέσα από τη λογοτεχνία. Εγώ πιστεύω το αντίθετο. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να αναζητούν τη φαντασία.

– Πέρυσι, με αφορμή την 50ή επέτειο από τον θάνατο του Φράνκο, δημιουργήσατε μια σειρά podcast με τίτλο «Οι τέσσερις πληγές» με τη συμμετοχή σημαντικών προσωπικοτήτων της χώρας. Συνεπώς το θέμα παραμένει επίκαιρο σήμερα.

– Ναι, γιατί δεν είναι ένα ζήτημα που έχει πραγματικά επιλυθεί. Μετά τον εμφύλιο ακολούθησαν σαράντα χρόνια δικτατορίας και, όταν η Ισπανία πέρασε στη δημοκρατία, επικράτησε η λογική της σιωπής. Πολλοί θεωρούσαν ότι ήταν προτιμότερο να μη μιλάμε για το παρελθόν ώστε να αποφευχθεί νέος διχασμός. Κατανοώ εκείνον τον φόβο, αλλά πιστεύω ότι ήταν λάθος. Οι κοινωνίες χρειάζεται να αντιμετωπίζουν τα τραύματά τους. Σήμερα βλέπουμε τις συνέπειες αυτής της σιωπής. Υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις που επιχειρούν να επιβάλουν παραποιημένες εκδοχές της Ιστορίας στις νεότερες γενιές. Όταν μια χώρα δεν οικοδομεί μια κοινή δημοκρατική μνήμη, το παρελθόν επιστρέφει. Και η Ισπανία εξακολουθεί να πληρώνει το τίμημα αυτής της παράλειψης.

– Με βάση τις μαρτυρίες που συγκεντρώσατε, πιστεύετε ότι οι πρωταγωνιστές των γεγονότων θα συμφωνούσαν με την επιλογή σας να προσεγγίσετε τον εμφύλιο κρατώντας ίσες αποστάσεις από τα δύο αντίπαλα μέρη;

– Οχι. Αλλά ούτε εγώ προσπάθησα να το κάνω. Όταν επιδιώκει μια τεχνητή ισορροπία, δημιουργείς μια συμμετρία ανάμεσα στις δύο αντιμαχόμενες πλευρές. Δεν ήταν αυτός ο σκοπός μου. Ήθελα να είμαι δίκαιος απέναντι στα γεγονότα. Να παρατηρήσω μια συγκεκριμένη περίοδο της Ιστορίας της χώρας μου, να διασταυρώσω τις πληροφορίες και να τις μεταφέρω στον αναγνώστη χωρίς να τις παραμορφώσω. Γι' αυτό περιγράφω όλες τις φρικαλεότητες του εμφυλίου: τα εγκλήματα της Δεξιάς, της Αριστεράς, των κομμουνιστών, των φασιστών, όλων των πλευρών που συμμετείχαν στη σύγκρουση. Σας διαβεβαιώνω ότι προσπάθησα να προσεγγίσω το θέμα με απόλυτη ειλικρίνεια. Πολιτικά ανήκω στην Αριστερά και δεν το κρύβω. Όταν όμως γράφω για γεγονότα που συνέβησαν πριν από σχεδόν έναν αιώνα, θεωρώ καθήκον μου να αφηγούμαι ό,τι συνέβη πραγματικά.